

Els noms parlants en la fraseologia popular catalana

SÍLVIA PINTER I SOLER

Les unitats fraseològiques (UF) d'una llengua constitueixen una de les seues parts més característica i específica, ja que transmeten coneixements i experiències socials, culturals i ideològiques d'una col·lectivitat, al temps que participen en una gran quantitat de les funcions pragmàtiques i discursives del llenguatge. I, a més a més, han estat elements essencials en la conformació de l'estructura lèxica de les llengües i en l'enriquiment i el manteniment de la identitat lingüística dels pobles i, conseqüentment, en la seua configuració com a grup diferenciat amb personalitat pròpia.

Moltes d'aquestes expressions han lexicalitzat entre els seus elements un antropònim, circumstància que augmenta el seu interès general perquè el nom propi afegeix altres informacions i elements destacats de la tradició cultural i el tarannà d'un poble determinat.

Així, dins del cabal fraseològic popular de qualsevol poble, hom troba una quantitat considerable d'UF on la gent d'arreu del món ha anat resumint des de sempre les seues experiències i coneixements i els ha relacionat amb els antropònims propis i característics de la seua tradició cultural i, també, amb els noms personals d'altres cultures que han influït en aquesta o amb les quals ha mantingut al llarg de la història algun tipus de contacte. Fins i tot, en alguns casos s'hi han creat antropònims nous, imaginaris, tot jugant amb les paraules i el seu significat i relacionant-les amb el sentit de la UF en què apareixen.

En ocupar-nos de l'anàlisi de les UF del fràsic antroponímic català¹, observem que hi ha una quantitat gens menyspreable d'UF que presenten noms propis que no pertanyen a cap sistema onomàstic. Aquests noms, com intentarem demostrar en aquest treball, han estat creats amb una clara intenció evocadora i són noms que resulten molt expressius i que, sovint, ens permeten interpretar la UF en la qual s'han lexicalitzat.

És d'aquest darrer tipus d'antropònims del qual ens ocuparem en aquest treball. Així, ens proposem revisar l'aparició dels noms imaginaris que trobem en el fràsic² antroponímic català amb la finalitat d'analitzar els diversos aspectes que aquests presenten.

1. Motivació dels noms parlants

Com ja hem assenyalat, en el cas dels antropònims fraseològics és bastant habitual trobar noms ficticis, inventats amb la finalitat de funcionar com a vertaders noms propis i, entre els diversos aspectes que aquests presenten, ens interessa analitzar, en primer lloc, la motivació a partir de la qual s'hi han lexicalitzat. I, encara que l'antropònim, com a unitat cultural connotada, presenta diverses particularitats que cal analitzar en cada cas concret, podem extraure algunes generalitzacions pel que respecta a la motivació dels noms imaginaris.

Entre les diverses motivacions³ que podem establir per als antropònims fraseològics, considerem que els noms parlants responen a una *motivació semàntica*, és a dir, la relació s'estableix entre el nom i el seu significat, ço és, el nom, el significat, evoca un significat determinat. Així, en aquests noms, com indica Á. Iglesias (1999: 282), “el significante nominal se pretende onomànticamente definitorio de una figura arquetípica”. I, d'aquesta manera, aquests antropònims inventats, creats per la mentalitat popular mitjançant la personificació de conceptes i coses, han estat convertits en autèntics noms propis, als quals, fins i tot, se'ls apliquen fórmules de tractament.

Aquests antropònims que tenen una motivació semàntica els podem equiparar als ‘noms parlants’⁴ gnòmics que Mª Á. Calero (1992: 911), inclou en el grup d'aquells que són el resultat de l'encunyació popular o bé tenen un origen literari que ha quallat entre la gent.

¹ En la nostra Tesi doctoral (2004), oferim una anàlisi exhaustiva del fràsic antroponímic català a partir de l'estudi de les UF antroponímiques del *Diccionari Català-Valencià-Balear*, d'Alcover-Moll.

² Guia (1999: 317) introdueix aquest neologisme com a terme paral·lel a lèxic, de manera anàloga al parell format per les disciplines corresponents. És a dir, de *lexicologia* hom ha derivat *lèxic* i de *fraseologia* aquest autor proposa el terme *fràsic*, i el defineix com el conjunt de fraseologismes d'un corpus concret. Per tant, utilitzarem aquest terme per a referir-nos al conjunt d'UF de la llengua.

³ En la nostra Tesi doctoral (2004), establim la *motivació referencial*, que té a veure amb la relació existent entre el nom i el seu portador, la *motivació semàntica*, que és aquella que s'estableix entre el nom i el seu significat i la *motivació formal*, segons la qual el significat, la fonètica del nom serà la que determinarà la seua aparició en la UF.

⁴ Segons Mª Á. Calero (1992: 909), aquesta expressió amb una llarga tradició literària, va ser utilitzada per primera vegada per G.E. Lessing en 1768 a *Hamburgische Dramaturgie* 2, 90 i assenyalava que en té constància indirectament a partir de Lachmann i Munker, *Sämtliche Schrifte*, X (1884: 165). Calero defineix els noms parlants com aquells “noms de pila y / o apellidos que aportan información específica sobre las personas o personajes que los ostentan”.

Aquesta mateixa motivació semàntica és la que trobem sovint en els malnoms, ja que aquests antropònims, almenys en el seu origen, són signes no arbitraris, motivats, els quals acompleixen una funció descriptiva i expressen característiques físiques, morals, hàbits, etc. del seu portador. Per tant, pensem que molts malnoms podrien considerar-se noms parlants perquè, com ja hem assenyalat, també ofereixen informació específica sobre els seus portadors. Per aquest motiu, i donat que en molts casos la motivació referencial dels antropònims fraseològics és opaca i desconeixem l'origen del seu referent, considerarem els malnoms i els noms parlants com a antropònims que aporten informació específica sobre els seus portadors, els quals han estat creats de manera popular.

D'aquesta manera, pensem que s'hi pot utilitzar tant el terme malnom com el de nom parlant per a fer referència a aquells antropònims fraseològics que presenten una motivació semàntica, encara que considerem que s'hi poden diferenciar perquè els noms parlants són noms inventats amb l'única finalitat de funcionar com a noms propis en les UF en què apareixen, mentre que els malnoms poden haver correspost, en el seu origen, a persones concretes i, moltes vegades, no resulten tan expressius com els noms parlants.

D'altra banda, els malnoms són signes lingüístics amb una gran inestabilitat formal manifestada en canvis morfològics, com ara la feminització, la masculinització o el plural; la composició; la derivació i l'ús d'introductors.

Per últim, considerem que també tenen una motivació semàntica aquells antropònims que realment existeixen en el sistema onomàstic com a noms propis però que al refrany o altra UF en la qual s'han lexicalitzat evoquen un significat concret a partir del qual la podem interpretar. Alguns casos molt evidents d'aquests antropònims, els quals podem considerar també com a noms parlants els trobem a UF com ara:

- (1) *Venir de ca l'Alabau*
- (2) *El pare Corretja*
- (3) *Cent anys, digué na Domenja: qui poc menja, molt temps menja*
- (4) *Que és bo en Meu, per ase que sia!*
Saps que és de bo en Meu! Ell té tres voltes

Com s'hi pot veure, aquests antropònims fan servir el mecanisme del joc lingüístic i tenim que a (1) el cognom *Alabau*, molt estés, segons el DCVB, al territori de parla catalana, aconsegueix el significat de 'persona que s'alaba' a partir del joc lingüístic amb el verb 'alabar' i, per tant, la locució fa referència a aquelles persones que acostumen a alabar-se. D'altra banda, a (2), el cognom *Corretja* fa referència a una persona que utilitza mètodes violents per a fer-se obeir. A (3) i, d'acord amb Maria Conca (2002: 53), l'antropònim antic *Domenja*, "pel joc lingüístic, afavorit per la possible contracció i metàtesi entre els mots *dona* i *menja*: *domenja*, pot assolir el significat de 'na (Do)menja', 'senyora menja'". I, per últim, a (4) l'hipocorístic *Meu*, format per afèresi de les dues primeres síl·labes del nom personal *Bertomeu*, assoleix, pel joc lingüístic amb el possessiu de primera persona, el

significat ‘d’allò que és d’un mateix’ i, a partir d’aquesta circumstància, podem interpretar que aquestes UF fan referència a una persona concreta o, bàsicament, a alguna cosa pròpia de qui parla.

2. Mecanismes de creació dels *noms parlants*

Els noms parlants presenten diversos mecanismes de creació⁵ entre els quals destaquen: el tractament com a nom propi d’un nom comú; la composició a partir d’un verb i un substantiu que actua com a complement directe; la formació d’un nom propi a partir d’un adjectiu que ofereix alguna característica del portador o l’anteposició al neologisme onomàstic d’una fórmula de tractament. Aquest darrer mecanisme crea noms que, segons Á. Iglesias (1999: 283), ofereixen quasi sempre una inversió de la imatge modèlica.

Respecte dels antropònims fraseològics catalans que considerem com a noms parlants, trobem exemples dels diversos mecanismes de creació que acabem d’assenyalar, així com d’altres que no apareixen en els autors esmentats. D’aquesta manera, trobem noms parlants creats a partir dels següents mecanismes:

(a) Nom comú

Un mecanisme bastant habitual per a formar antropònims fraseològics amb una motivació semàntica és el de tractar noms comuns com a propis. En aquests casos, podem trobar els noms precedits o no de fórmules de tractament o de qualsevol altra partícula introductòria. Així ho veiem, per exemple a UF com les següents:

- (5) *Poderós cavaller, don Diner*
- (6) *El millor predicador és Fra Exemple*
- (7) *Set a can Fam i Fred*
- (8) *En Feineta es morí de fam i en Feinassa s’atipava*
- (9) *Haver-lo mossegat el gos d’en Mandra (a algú)*

En aquests casos, els noms comuns *diner, exemple, fam, fred, feineta, feinassa* i *mandra*, es tracten com a noms propis i la seua finalitat és la de fer referència, respectivament, al poder

⁵ Concretament, els mecanismes que assenyala Mª Á. Calero (1992: 911-912) per a la creació de noms parlants femenins en la paremiologia castellana són:

- (a) Formació de noms compostos constituïts pel diminutiu apocopat de *María (Mari)* com a primer element, seguit d’un substantiu (*Marigargajo*), d’un adjectiu (*Marisuciales*) o d’un sintagma preposicional (*Marisincasa*).
- (b) Creació del nom amb l’anteposició del tractament doña a un nom propi nou creat a partir d’un substantiu (*Doña Quejumbres*), d’un adjectiu (*Doña Perpetua*), d’un verb (*Doña Venga*) o d’un adverbi (*Doña Na[da]*).
- (c) Formació d’un nom propi a partir d’un adjectiu que identifica alguna característica del personatge: *Bella, Crespa, Rollona*.
- (d) Anteposició de l’element *tía* a un substantiu o adjectiu que reflecteix algun tret del personatge: *tía Canillas*.
- (e) Creació d’un nom propi a partir de la fusió d’un verb i un substantiu que actua com a complement directe: *Trotaconventos*.

que tenen els diners (5); a la importància de donar exemple amb les nostres actuacions (6); a les penalitats que comporta la pobresa (7); als resultats aconseguits amb la categoria de la feina (8) i, per últim, a la peresa (9).

(b) Verb

Un mecanisme semblant al que acabem de veure és el que converteix en nom propi un verb, el qual també pot anar precedit d'una fórmula de tractament o de qualsevol altra fórmula o mancat d'aquestes. Aquest és el cas, per exemple, dels antropònims que apareixen a les següents UF:

- (10) *A en Creia i a en Pensava els van penjar a Barcelona*
- (11) *Tothom és fra Daça; ningú és fra Jas*
- (12) *En Dóna és mort, però en Recull encara corre*
- (13) *N'hi ha que volen anar a can Tries i es queden a can Trobes*
- (14) *En Volia mai no va fer casa*

Els noms que apareixen en aquests exemples són formes verbals que s'han convertit en antropònims per a al·ludir, com és ben palés, (10) a aquelles persones que utilitzen els pretextos 'jo em creia', 'jo em pensava' per a rebutjar responsabilitats; (11) i (12) per a confirmar que a tots ens agrada rebre però no donar; (13) per a referir-se a aquells que ho volen seleccionar tot i l'únic que aconsegueixen és el que troben, i (14) per a criticar aquelles persones que no aconsegueixen res perquè es queden amb la intenció.

(c) Adjectiu

Una altra categoria gramatical utilitzada com a nom propi que trobem al fràsic antroponímic català és l'adjectiu, com podem comprovar als següents refranys i altres UF:

- (15) *Bon Jan qui dóna*
- (16) *La vella Setciències sap més que nou llevadores*
- (17) *La pruija d'en Somniatruïtes, que perduts els bous, cercava les esquelles*
- (18) *(Ésser) en Tastaolletes*
- (19) *El delicat d'en Tendre, que es va ofegar amb el fum d'una pipa*

Els adjectius que apareixen com a noms propis en aquestes UF fan referència a (15) aquelles persones que tenen un bon caràcter; (16) a les que presumeixen de saber molt; (17) a aquelles que s'il·lusionen amb coses impossibles o estranyes; (18) a aquelles persones inconstants, que comencen moltes coses però no en continuen cap, i (19) a les que mostren una delicadesa excessiva.

(d) Verb +Substantiu

Un altre mecanisme utilitzat en la creació de noms parlants és aquell que fusiona un verb i un substantiu que actua com a complement directe, com és el cas dels antropònims que trobem a les següents UF:

- (20) *Més valent que en Cagacalces*
- (21) *(Ésser / Semblar) la Pixaenagos*
- (22) *(Ésser) la Plorapecats*
- (23) *En Rodi-roda a casa va tornar*
- (24) *(Ser) més dolent que Tallacordes*

Aquests verbs convertits en noms propis al·ludeixen (20) a aquells covards que presumeixen de valentia; (21) a aquelles persones brutes; (22) a les que ploren amb excessiva facilitat; (23) als rodamóns i (24) a les persones que són molt dolentes.

(e) Anteposició de l'element tio / tia + nom

Aquest mecanisme de creació de noms parlants també és bastant habitual a la fraseologia catalana i, entre d'altres, el trobem a les següents UF:

- (25) *La tia Mangarrufes, meja la carn i amaga les ungles*
- (26) *(Ésser) un tio Quimeres*
- (27) *El tio Tacanya, que anava descalç per casa per no esmolar les rajoles*
- (28) *(Ésser una cosa) de ca la tia de Vilarrobau*

Aquests antropònims precedits de l'element *tio / tia*, fan referència a (25) aquelles persones que acostumen a fingir carícies; (26) a les que són inquietes i impacients; (27) a aquelles que són excessivament garrepes i (28) a les que acostumen a agafar coses que no són seues.

(f) Altres mecanismes

En aquest darrer apartat analitzarem altres mecanismes que hem trobat en el fràsic antropològic català utilitzats per a crear noms parlants. Concretament, són els mecanismes de la inversió i el de convertir en nom propi expressions verbals:

Pel que fa a la inversió, trobem UFS com les següents:

- (29) *A mon pare li diuen Coca i jo em muic de fam*
- (30) *A mon pare li diuen Fogassa, i jo em muic de fam*
- (31) *A n'en Torrepà la fam el va matar*

El antropònims d'aquests refranys funcionen per inversió i al·ludeixen (29) i (30) a uns homes amb els noms de *Coca* i *Fogassa*, els fills dels quals es moren de fam i (31) a una persona anomenada *Torrepà*, la qual, tanmateix, també passa gana.

També és bastant habitual el mecanisme que converteix en nom propi expressions verbals, les quals, d'altra banda, expliquen el sentit del refrany o altra UF en què apareixen. Aquest és el cas, per exemple, de:

- (32) *En Ja Ho Farem, sempre fa tard; i En Feina Feta, mai no té destorb*
- (33) *(Ser u) de la família de Maicalles*

- (34) *Semblar la Mirainomtocs*
 (35) *En Querndiriahom encara viu*
 (36) *En Si en vol es va morir de fam*

Aquestes expressions fan referència a la conveniència d'acabar les feines i no deixar-les per a d'altres moments (32); a les persones molt parladores, que mai callen (33); a aquelles molt delicades (34); a les que es preocupen massa pel què dirà la gent (35) i a les persones indecises que no aconsegueixen res (36).

3. Funció dels noms parlants

Com ja hem assenyalat més amunt, la finalitat dels antropònims imaginaris és la de generalitzar i evocar maneres de ser i de comportar-se, característiques físiques i morals, etc. És a dir, aquests antropònims inventats, creats popularment a partir dels diversos mecanismes que acabem d'analitzar, aconsegueixen una funció clarament descriptiva i evocadora. I són, a més, els que ens permeten interpretar la UF en la qual s'han lexicalitzat, com veurem a continuació amb alguns exemples.

- (37) *El vell Escanya, anava descalç a casa seva per no espatllar les rajoles*

‘Es diu al·ludint a una persona molt avaruda’. Es tracta d'una locució que fa referència a una persona excessivament avariciosa i, per tant, s'utilitzarà per criticar aquelles persones que presenten aquesta peculiaritat i que anteposen els diners al seu benestar personal. Aquesta significació deriva clarament de l'antropònim *Escanya*, format a partir del verb *escanyar*, el qual, entre d'altres significacions, de manera figurada, vol dir ‘imposar condicions excessivament oneroses’ i, especialment, ‘prestar diners amb gran usura’ (DLIC).

- (38) *El treball d'en Galvana és buscar cap de setmana*

‘Es diu referint-se als malfeiners’. Amb aquesta locució hom al·ludirà a una persona malfeinera amb la finalitat de reprendre-la i criticar-la. També aquesta interpretació deriva de l'antropònim *Galvana*, el qual ha estat creat a partir del substantiu *galvana*, el qual té el significat de ‘peresa, desgana de treballar o de moure's’ (DCVB).

- (39) *En Regalat es va morir i va deixar la clau al pany*

‘Significa que hi ha molt poca gent que regali les coses de què pot treure profit’. Aquest refrany fa referència a una persona que no regala res i que, contràriament al significat literal de l'antropònim, busca l'interés, traure benefici de tot el que fa. Per tant, s'utilitzarà en situacions en les quals algú espera traure benefici d'alguna cosa i és advertit que no es produirà aquest fet, que hi ha poca gent que regale aquelles coses de les quals pot traure un benefici. Aquesta significació prové de l'antropònim *Regalat*, derivat del participi passat del verb regalar ‘donar quelcom com a regal o present’ (DLIC).

(40) *Collir una cosa a l'hort de la tia Robaina*

Indica 'obtenir-ho per furt, robar-ho'. Aquesta locució fa referència a alguna persona que aconsegueix les coses robant-les. Sense cap dubte, aquesta interpretació deriva de l'antropònim *Robaina*, nom creat a partir del verb *robar* 'prendre (alguna cosa) a algú cometent un robatori' (DLIC).

(41) *(Ésser) de cal Si en queda*

significa 'ésser el darrer, el més insignificant o poc apreciat'. Locució que s'utilitzarà, amb un clar to de menyspreu, per a referir-se a alguna persona poc apreciada o que ens resulta irrellevant. De la mateixa manera que els exemples anteriors, també aquesta locució s'interpreta a partir de l'antropònim *Si en queda*, joc de paraules format a partir de la construcció condicional 'si en queda'.

Com podem observar en aquestes UF, els noms parlants realment funcionen com a noms propis, els quals, a més, són molt expressius i ens permeten interpretar la UF en la qual s'han lexicalitzat, ja que la seua funció és la de descriure i evocar diverses característiques físiques, morals, etc. Concretament, veiem com amb l'antropònim *Escanya* (37) s'hi fa referència a una persona avariciosa, que, com indica la locució reportada, és capaç de qualsevol cosa per la seua cobdícia. Amb el nom *Galvana* (38) s'hi al·ludeix als malfeiners, els quals únicament es preocupen de 'buscar cap de setmana', es a dir, de no fer res. Quant al nom propi *Regalat* (39), s'utilitza per a remarcar el caràcter profitós de les persones. L'antropònim *Robaina* (40) expressa la condició 'd'amic d'allò alié' de la persona a la qual s'adreça la locució. I, per últim, amb el joc de paraules *Si en queda* (41) hom fa referència a una persona irrellevant, poc apreciada.

4. Conclusions

Després del que acabem de veure, podem concloure que és bastant habitual dins de la fraseologia popular catalana l'aparició d'antropònims inventats amb la finalitat de funcionar com a vertaders noms propis. Aquests antropònims, que hem anomenat *noms parlants*, tenen una clara motivació evocadora i són molt expressius, és a dir, el mateix nom evoca un significat molt concret. I, és a partir d'aquest significat del que podem interpretar el refrany o altra UF en què apareix.

D'altra banda, aquests antropònims inventats han estat convertits en autèntics noms propis a partir de diversos mecanismes lingüístics els quals, fins i tot, permeten que se'ls apliquen fórmules de tractament.

CORPUS D'UF AMB NOMS PARLANTS

A continuació presentem els corpus d'UF que contenen noms parlants. Aquest recull pretén ser una mostra de la gran quantitat de refranys i altres UF del fràsic antroponímic català en els quals s'ha lexicalitzat un nom imaginari. Per a la seua elaboració hem tingut en compte fonamentalment el *Diccionari Català-Valencià-Balear*, d'Alcover-Moll, i, com a obres

complementàries hem utilitzat els reculls de Joan Amades, Maria Conca, Sebastià Farnés i Anna Parés que apareixen citats a les referències bibliogràfiques.

1. A casa de l'Alabau tot los hi escau
2. Venir de ca l'Alabau
3. Bon Jan qui dóna
4. L'alcalde Borrego
5. Més valent que en Cagacalces
6. En Cagadubtes sempre s'hi volia pensar
7. Fer la fi d'en Cagaelàstics
8. El valent d'en Cagapinyol
9. Anar amb el cavall d'en Cama i la mula d'en Taló
10. Anar a ca la tia Carrers i a casa l'oncle Cantó
11. Semblar a can Cassola
12. A mon pare li diuen Coca i jo em muic de fam
13. El pare Corretja
14. A en Creia i a en Pensava els van penjar a Barcelona
15. A n'en Creia i a n'en Pensava, els van penjar
16. Semblar el marquès Cuinat
17. Tothom és fra Daça; ningú és fra Jas
18. Val més *don* Din que *don* Don
19. Poderós cavaller, *don* Diner
20. Cent anys, digué na Domenja: qui poc menja, molt temps menja
21. En Dóna és mort, però en Recull encara corre
22. En Dóna fa anys que és mort i en Poca-vergonya encara corre per l'hort
23. El vell Escanya, anava descalç a casa seva per no espatllar les rajoles
24. El millor predicador és Fra Exemple
25. La feina d'en Fa la fa i desfà
26. Set a can Fam i Fred
27. En Feinassa es va afartar i en Feineta es va escanyar
28. En Feineta es morí de fam i en Feinassa s'atipava
29. En Feineta es va morir de gana i en Feinassa va campar
30. A mon pare li diuen Fogassa, i jo em muic de fam
31. El treball d'en Galvana és buscar cap de setmana
32. Escúpols de fra Gargall, que escopia a l'hàbit per no escopir a terra
33. Com en Jafà, qui ha fet avui farà demà
34. Fer la feina d'en Jafà, qui fa i desfà
35. En Ja Ho Faré, va morir amb la boca oberta
36. En Ja Ho Farem, sempre fa tard; i En Feina Feta, mai no té destorb
37. Semblar en Jan de la Calma
38. Val més anar a can Jantincs que a can Justenc
39. En Joan Tastaolletes
40. (Ésser) de la família d'en Mai Calla
41. (Ser u) de la família de Maicalles
42. Haver-lo mossegat el gos d'en Mandra (a algú)
43. Com el gos d'en Mandró, que es va deixar menjar els ronyons per mandra d'esquivar-se les mosques

44. La tia Mangarrufes, menja la carn i amaga les ungles
45. Parèixer Maria Corruixes
46. Parèixer Maria Faenes
47. Maria Grenya, una sabata i una espadenya
48. La Maria Sabidilles, que sabia més que nou llevadores
49. Que és bo en Meu, per ase que sia!
50. Saps que és de bo en Meu! Ell té tres voltes
51. (Ésser) en Mil homes
52. Pare Miques
53. (Semblar) la Mirainomtocs
54. Romandre escaldat com el gat d'en Pelacanyes
55. (Ésser / Semblar) la Pixaenagos
56. (Ésser) en Ploramiques
57. (Ésser) la Plorapecats
58. Mig any al veïnat de can Pocafarina
59. Fer la fi d'en Pocarroba
60. (Ésser) un Punxassàrries
61. En Què Diran es va morir de fam, i en Què Diré se la campa bé
62. En Quendiriahom encara viu
63. (Ésser) un tio Quimeres
64. Don Re, porta botes i està serè
65. En Regalat es va morir i va deixar la clau al pany
66. Collir una cosa a l'hort de la tia Robaina
67. En Rodi-roda a casa va tornar
68. La vella Sentències a tot hi trobava taps
69. (Ésser) en Set-cagueres
70. (Ésser) en Set-cametes
71. (Ésser) en Set-ciències
72. La vella Setciències sap més que nou llevadores
73. (Ésser) en Set-llengües
74. Treballar més que en Set-mans
75. Més traçut que en Set-manyes
76. (Ésser) en Set-paraules
77. (Ésser) més ruc que en Set-soles
78. (Ésser) en Set-traces
79. (Ésser) l'hereu de Si en guanyes
80. (Ésser) de cal Si en queda
81. En Si en vol es va morir de fam
82. Més pla que el cul d'en Si manques, que no tenia anques
83. Si no fos per en Sinó tothom seria baró
84. (Ésser) del banc del Si no fos
85. La pruija d'en Sominiatruites, que perduts els bous, cercava les esquelles
86. El tio Tacanya, que anava descalç per casa per no esmolrar les rajoles
87. Fer com el *tio* Tacanya, que anava descalç per casa per no gastar les rajoles
88. (Ser) més dolent que Tallacordes
89. Anar amb el cotxe d'en Taló

80. Anar amb la mula d'en Taló
91. (Ésser) en Tastaolletes
92. El delicat d'en Tendre, que es va ofegar amb el fum d'una pipa
93. El delicat d'en Tendre, que el vent de l'aspi l'encaderna
94. El delicat d'en Tendre, que morí d'una trepitjada d'ànec
95. El delicat d'en Tendre, que pujant al llit es va esllomar
96. La delicada d'en Tendre, que morí d'una picada de puça
97. A n'en Torrepà la fam el va matar
98. Pare Tràfec
99. Hi ha molts que volen anar a can Tries i es queden a can Trobes
100. Al Tu Rai li torraven el cul i encara no se'n sentia
101. A en Turrai, li torraven cebes al clatell
102. A en Turrai, li torraven faves al cul i no se'n sentia
103. (Ésser una cosa) de ca la tia de Vilarrobau
104. En Volia mai no va fer casa

Bibliografia

Obres Teòriques

- CALERO, M.Á. “Nombres parlants femenins en la onomàstica paremiològica espanyola”.
A: *Actas del II Congreso Internacional de Historia de la Lengua Española*. Pabellón de España, 1992. P. 907-917.
- CONCA, M. “Els refranys antroponímics en els reculls de Joan Carles i Amat, Miquel Burguera i Carles Ros”. A: *Congrés Internacional de Toponímia i Onomàstica Catalanes*. València: Universitat de València: Denes, 2002.
- GUIA, J. “Formalización matemática de las concordancias fraseológicas generalizadas”. A: *VI Simposio de Comunicación Social*. Santiago de Cuba: Oriente, 1999. P. 316-323.
- IGLESIAS OVEJERO, Á. “La proverbialidad del nombre propio y las figuras del refranero”. *Paremia* [Madrid] (1999), núm. 8, p. 279-288.

Obres lexicogràfiques i reculls

- ADELL CERDÀ, V. *Recull de refranys valencians*. València: Denes, 1997.
- ALBIAGÈS i OLIVART, J.M. *Diccionari de noms de persona*. Barcelona: Edicions 62, 1980. [2000].
- ALCOVER, A.M.; MOLL, F.deB. *Diccionari Català-Valencià-Balear*. Ciutat de Mallorca: Moll. 1926-1968. 10 v.
- AMADES, J. *Costumari català*. Barcelona: Salvat, 1950. [1982].
- *Folklore de Catalunya: Cançoner*. Barcelona: Selecta, 1951. [1982].
- *Refranys personals*. Barcelona: Selecta, 1980.
- CONCA, M. *Els refranys catalans*. València: 3 i 4, 1988. [1996].
Diccionari de la Llengua Catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1982. [1995].
- ESPINAL, M.T. *Diccionari de sinònims de frases fetes*. Barcelona; València: Universitat Autònoma de Barcelona: Publicacions de la Universitat de València: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004.

- FARNÉS, S. *Paremiologia catalana comparada*. J. VIDAL ALCOVER, M. SUNYER i J.L. SAVALL [eds.]. Barcelona: Columna, 1992-1999. 8 v.
- PARÉS i PUNTAS, A. *Tots els refranys catalans*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- PINTER SOLER, S. *Estudi de les unitats fraseològiques antroponímiques catalanes: Aplicació al fràsic antroponímic del Diccionari Català-Valencià-Balear*. Universitat de València. Tesis doctoral inèdita, 2004. 1212 p.
- RASPALL, J.; MARTÍ J. *Diccionari de locucions i frases fetes*. Barcelona: Edicions 62, 1984.